

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 748/2532

นาง นิภา เรื่อง ศิลป์ผู้ร้อง นาย ปัญญา เรื่อง ศิลป์ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 225

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อที่ดินแปลงหนึ่งของทรัพย์มรดกติดจำนองประกันหนี้ของ น. ทายาทคนหนึ่งอยู่ ทายาทผู้รับมรดกจึงต้องรับภาระในหนี้จำนองโดยรับโอนที่ดินนั้นมาโดยติดจำนองถ้ามีการบังคับจำนองโดย น. ไม่ชำระหนี้แล้ว ทายาทผู้รับมรดกคงรับผิดชอบแต่เฉพาะทรัพย์มรดกที่ดินรับโอนมา หรือหากตนต้องชำระหนี้จำนองไปเท่าใดก็ชอบที่จะได้รับเงินใช้คืนจาก น. ได้ตามสิทธิที่ได้รับโอนมาจากเจ้ามรดก ทายาทไม่มีสิทธิบังคับให้ น. ทำการไถ่ถอนจำนองหรือยกข้ออ้างในการที่ น. ไม่ทำการไถ่ถอนจำนองมาเป็นเหตุขัดข้องมิให้มีการแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาท.(ที่มา-ส่งเสริม)กรณีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งนางนิภา เรื่องศิลป์ผู้ร้อง กับนายปัญญา เรื่องศิลป์ ผู้คัดค้าน เป็นผู้จัดการมรดกของนางสาส์ หรือ รี้ เรื่องศิลป์ ผู้ตายร่วมกัน

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ร้องมีความประสงค์จะแบ่งปันทรัพย์มรดกของผู้ตายให้แก่บรรดาทายาท แต่มีเหตุขัดข้องเนื่องจากผู้คัดค้านไม่ยินยอม จึงขอให้ศาลนำทรัพย์มรดกมาประมูลขายกันเองในระหว่างทายาทหรือนำออกขายทอดตลาดเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาทในวันนัดพร้อมผู้คัดค้านแถลงว่า ที่ดินมรดกแปลงหนึ่งคือ ที่ดินตาม น.ส. 3 เลขที่ 603 ตำบลหนองโสน อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราดผู้ตายได้นำไปจำนองต่อสหกรณ์การเกษตรเมืองตราด จำกัด เพื่อประกันหนี้ของนายนิพนธ์ เรื่องศิลป์ ทายาทของผู้ตายคนหนึ่ง จึงไม่สมควรให้ขายในระหว่างนี้ ควรให้มีการไถ่ถอนจำนองเสียก่อนแล้วจึงค่อยนำเอาทรัพย์มรดกทั้งหมดมาแบ่งปันกัน เมื่อไม่ตกลงกันจึงให้ขายทอดตลาด ผู้ร้องและนายนิพนธ์แถลงว่า ไม่มีทางแบ่งกันได้นอกจากนำมาขายแล้วแบ่งเงินกันศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า เพื่อให้การจัดการมรดกเป็นไปโดยไม่ชักช้า อาศัยอำนาจตามมาตรา 1726 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงอนุญาตให้นำทรัพย์มรดกคือที่ดินและบ้านประมูลขายกันเองในระหว่างทายาทก่อน หากไม่เป็นที่ตกลงกันจึงให้นำออกขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งกันในระหว่างทายาทต่อไป หากผู้จัดการมรดกอีกฝ่ายหนึ่งไม่ดำเนินการ ให้ถือเอาคำสั่งนี้แทนการแสดงเจตนาของผู้จัดการมรดกฝ่ายนั้นผู้คัดค้านอุทธรณ์ว่า ที่ดินมรดกตาม น.ส. 3 เลขที่ 603 ยังติดจำนองประกันเงินกู้ของนายนิพนธ์ เรื่องศิลป์ ซึ่งเป็นทายาทคนหนึ่งของผู้ตายอยู่ นายนิพนธ์ควรชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์การเกษตรเมืองตราดจำกัด เสียก่อน เพื่อให้ที่ดินตาม น.ส. 3 ดังกล่าวปลอดการจำนองหากให้นำที่ดินตาม น.ส. 3 นั้นมาขายโดยติดจำนองแล้ว ย่อมทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของผู้ร้องเป็นข้อที่มิได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้นทั้งไม่ได้อ้างว่าหากปฏิบัติตามคำสั่งศาลชั้นต้นแล้วจะทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านต้องเสียเปรียบอย่างไร จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์และต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 พิพากษายกอุทธรณ์ของผู้คัดค้าน คืบค่าธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดให้ผู้คัดค้านผู้คัดค้านฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องและผู้คัดค้านมิได้โต้แย้งกันฟังเป็นยุติว่านางสาส์หรือ รี้ เรื่องศิลป์ ผู้ตายมีทายาทรวม 5 คน คือผู้ร้อง นายนิพนธ์ เรื่องศิลป์

นางมาลี เรื่องศิลป์ผู้คัดค้าน กับนางไพเราะ เรื่องศิลป์ และมีทรัพย์มรดกเป็นที่ดินรวม 4 แปลง กับบ้านอีก 1 หลัง เฉพาะที่ดินมรดกแปลงหนึ่งคือที่ดินตาม น.ส. 3 เลขที่ 603 ตำบลหนองโสน อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราดผู้ตายได้นำไปจำนองต่อสหกรณ์การเกษตรเมืองตราด จำกัด เพื่อประกันหนี้ของนายนิพนธ์ เรื่องศิลป์พิเคราะห์แล้ว ประเด็นที่คู่ความโต้เถียงกันในศาลชั้นต้นมีว่า การแบ่งทรัพย์มรดกรายนี้ควรจะให้มีการไถ่ถอนที่ดินตาม น.ส. 3 เลขที่ 603 ซึ่งผู้ตายนำไปจำนองประกันหนี้ของนายนิพนธ์ไว้ก่อนหรือไม่ การที่ผู้คัดค้านอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นว่าควรให้นายนิพนธ์ชำระหนี้จำนองก่อน เมื่อไถ่ถอนที่ดินที่จำนองแล้วค่อยแบ่งทรัพย์มรดกนั้น จึงเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้นที่อุทธรณ์ของผู้คัดค้านอ้างว่าหากนำที่ดินมาขายโดยติดจำนองย่อมทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบนั้นเป็นเพียงเหตุผลที่ผู้คัดค้านยกขึ้นสนับสนุนอุทธรณ์ดังกล่าวของตนเท่านั้น และอุทธรณ์ของผู้คัดค้านที่บรรยายมีใจความว่า นายนิพนธ์เป็นทายาทคนหนึ่ง เมื่อผู้ตายจำนองที่ดินประกันหนี้เงินกู้ของนายนิพนธ์นายนิพนธ์ก็ควรชำระหนี้จำนองเสียก่อนเพื่อให้ที่ดินมรดกปลอดจากการจำนอง หากต้องนำที่ดินมรดกมาขายโดยติดจำนองย่อมทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบนั้น เห็นว่า ข้อความดังกล่าวได้แสดงอย่างชัดเจนอยู่ในตัวแล้วว่า การขายที่ดินมรดกโดยติดจำนองทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบ เพราะการขายที่ดินโดยติดจำนองย่อมได้ราคาต่ำกว่าที่ดินที่ขายโดยปลอดการจำนอง ส่วนแบ่งที่ทายาทแต่ละคนจะได้รับย่อมลดน้อยลง คำฟ้องอุทธรณ์ของผู้คัดค้านจึงสมบูรณ์แล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัยโดยยกอุทธรณ์ของผู้คัดค้านนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย โดยเหตุที่การพิจารณาในชั้นบังคับคดีนี้ไม่มีการสืบพยาน และมีข้อเท็จจริงปรากฏอยู่แล้วในสำนวนศาลฎีกาจึงเห็นสมควรวินิจฉัยฎีกาของผู้คัดค้านไปทีเดียวโดยไม่ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวเสียก่อน ที่ผู้คัดค้านฎีกาว่า การนำที่ดินมรดกมาแบ่งกันโดยที่ดินนั้นยังติดจำนองประกันหนี้นายนิพนธ์ทายาทคนหนึ่งอยู่ ควรให้นายนิพนธ์ไถ่ถอนจำนองที่ดินแปลงดังกล่าวก่อน มิฉะนั้นจะทำให้ทายาทอื่นเสียเปรียบนั้นเห็นว่า ทายาทผู้รับมรดกย่อมรับโอนมาทั้งสิทธิและหน้าที่ของเจ้ามรดกที่มีต่อทรัพย์มรดกนั้น แต่ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเกินกว่าทรัพย์มรดกที่ตกทอดได้แก่ตน ในกรณีนี้ เมื่อที่ดินแปลงหนึ่งของทรัพย์มรดกติดจำนองประกันหนี้ของนายนิพนธ์อยู่ บรรดาทายาทผู้รับมรดกที่ดินแปลงดังกล่าวจึงต้องรับภาระในหนี้จำนองรายนี้ โดยรับโอนที่ดินนั้นมาโดยติดจำนอง ถ้ามีการบังคับจำนองโดยนายนิพนธ์ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้แล้ว บรรดาทายาทหรือผู้รับทรัพย์มรดกก็ควรรับผิดชอบเฉพาะทรัพย์มรดกที่ตนรับโอนมา หรือหากตนต้องชำระหนี้จำนองไปเท่าใดก็ชอบที่จะได้รับเงินใช้คืนจากนายนิพนธ์ได้ตามสิทธิที่ได้รับโอนมาจากเจ้ามรดก บรรดาทายาทรวมทั้งผู้คัดค้านไม่มีสิทธิที่จะไปบังคับให้นายนิพนธ์ทำการไถ่ถอนจำนองหรือยกข้ออ้างในการที่นายนิพนธ์ไม่ทำการไถ่ถอนจำนองมาเป็นเหตุขัดข้องมิให้มีการแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาท ฎีกาของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น"พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

องค์คณะ

สมฤทธิ์ ไชยศิริ · ชูเชิด รักตะบุตร · เจริญ ยุงทอง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/748/2532>